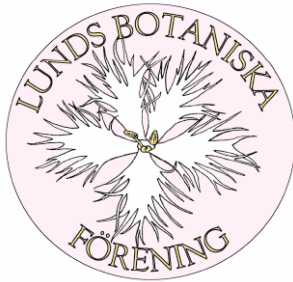

2011-12-14

Botanska Museet
Ö. Vallgatan 18
223 61 Lund

www.lundsbotaniska.se

REMISSUTLÅTANDE:

Undertecknad har på uppdrag av Lunds Botaniska Förenings styrelse tagit del av utkastet till programmet "Värna Vårda Visa". Programmet drar upp riktlinjerna och prioriteringarna för de kommande fem årens förvaltning och skötsel av länets skyddade områden, med särskild hänsyn till att budgeten för denna verksamhet inte längre växer som under den senaste tioårsperioden. Länsstyrelsens prioriteringar uttrycks endast sällan i klartext, men skall enligt inledningstexten framgå av det utrymme olika avsnitt beretts i programtexten.

Mot denna bakgrund är det överraskande och oroväckande att det endast är 1,5 sidor av handlingsplanens 19 sidor som direkt berör skydd och bevarande av de biologiska världena i de skyddade naturområdena (avsnittet "4.7 Skötsel av naturtyper och arter") medan betydligt större utrymme givits åt informations-spridning, lokal delaktighet, fridluftsliv, turism m.m. Detta i synnerhet då vi som förening de senaste åren upplevt allt större problem med just skötseln av länets naturreservat, något som föreningen även påpekat i flera separata skrivelser. Faktum är att just brister i skötseln av reservaten, även om det finns några lysande undantag, på många håll redan lett till en uppenbar utarmning av de biologiska värdena, d.v.s. av de värden som naturskyddet i första hand är avsett att värna.

Påfallande är likaledes att ord och fraser som "landsbygdsutveckling", "lokalt näringsliv", "ekonomisk och social tillväxt", "integration", "ekoturism", "friluftsanordningar", "attraktivitet" och "nyttjande" förekommer mycket mer frekvent i programförslaget än ord som relaterar till biologiska värden, biologisk mångfald och hotade arter. Att friluftsliv och biologisk kunskapsspridning i olika former i många fall går hand i hand med skötsel och bevarande av de biologiska värdena är förståeligt, men varför det i ett program för skötsel av skyddad natur över huvud taget skall tas hänsyn till näringslivsfrågor, socialpolitik och ekonomisk tillväxt är för oss obegripligt. Vad gäller friluftsliv och turism i de skyddade områdena förefaller det vara länsstyrelsens uppfattning att det främst är områdenas fysiska tillgänglighet, olika s.k. friluftslivsanordningar och informatonsspridning som påverkar ett områdes attraktionskraft och besöksfrekvens (och därmed dess positiva effekter på det lokala näringslivet). Vår uppfattning är tvärt om att en mycket stor del av de som regelbundet besöker skyddade naturområden gör det för att se och uppleva biologiska företeelser,

ovanliga naturtyper och arter som inte kan beskådas hemmavid. I följd härav anser vi att skötselåtgärder med målsättning att bevara naturtyper och arter bort tillmätas långt större betydelse även i sammanhanget fridluftsliv och turism. Dessutom torde det vara av avgörande betydelse för allmänhetens uppfattning om och långsiktiga stöd till naturvärden att de skyddade områdena sköts på ett sådant sätt att deras naturvärden bevaras.

I tider av krympande ekonomiska resurser borde det vara en självklarhet för naturvärden att åtgärder som direkt syftar till att bevara biologisk mångfald och andra naturvärden i de skyddade områdena prioriteras framför åtgärder som främst syftar till att gynna människors nyttjande av områdena. Om inte annat därför att de biologiska värdena om de gått förlorade i stor utsträckning är i det närmaste omöjliga, eller i vart fall mycket tidsödande, att återskapa, något som mer sällan är förhållandet med värden relaterade till människors åtkomst och nyttjande. Detta inte minst då resursbrist i samhället tenderar att öka det destruktiva trycket på naturområdena i form av exploateringskrav och minskande generell miljöhänsyn. Anmärkningsvärt är även att det ingen stans i programförslaget nämns de övergripande miljöförändringar i form av luftburna föroreningar (främst gödslande nedfall) och klimatförändringar som förutspås för den närmsta framtiden och som utan tvekan kommer att signifikant öka behovet av skötsel och hävd av de skyddade naturområdena om de biologiska värden och arter för vilka skyddet ursprungligen upprättats skall kunna bibehållas. Vi efterlyser således en övergripande långsiktig plan för hur naturvärden och biologisk mångfald skall förvaltas i en situation med fortsatt eller ökande nedfall av gödslande ämnen, ökande medeltemperatur, förändringar i nederbördens fördelning och stigande havsnivåer, och framför allt hur effekterna av sådana förändringar i de grundläggande naturförutsättningarna kan motverkas genom olika skötselåtgärder.

Av avsnittet om planer och förutsättningar i handlingsplanen framgår att skötselplanerna för många naturreservat är äldre än 20 år och att revidera alla sådana tas upp som en av de högst prioriterade återgårderna. Naturligtvis är det av stor vikt att det finns konkreta och genomförbara planer för skötseln av alla naturreservat, men Lunds Botaniska Förenings uppfattning är att det generellt är ett större problem att de skötselåtgärder som stipuleras i skötselplanerna inte implementerats än att skötselplanerna som sådana har några år på nacken. Detta särskilt med tanke på att kontinuitet och långsiktighet i många fall är A och O när det gäller att bevara och utveckla hävdberoende naturtyper och arter. I en tid av bristande ekonomiska resurser skulle vi således hellre se att det lades större vikt vid att gå igenom existerande skötselplaner och så långt det är möjligt säkerställa att de följs än vid att revidera och nyproducera dylika plandokument. I de fall brister i skötseln redan lett till att värden gått förlorade eller naturtyper förändrats kan det dock vara angeläget att anpassa skötseldokumentet så att de syftar till att på bästa sätt bevara de värden och naturtyper som i finns i naturreservatet i dag.

Sammanfattningsvis kan sägas att Lunds Botaniska Förening i grunden är positiv till flertalet mål och åtgärder som beskrivs i programförslaget, även om texten i många fall hade kunnat vara tydligare, mindre motsägelsefull och med färre upprepningar. Däremot är vi starkt oroade över de prioriteringar som länsstyrelsen indirekt ger uttryck för genom det utrymme olika typer och mål och åtgärder

beretts i programförslaget, särskilt med tanke på den rådande resursbristen inom naturvårdsarbetet som torde medföra att prioriteringar i framtiden får större vikt och genomslag.

M. V. H.

Torbjörn Tyler
för Lunds Botaniska Förening